

Aktuální otázky financování obcí a krajů

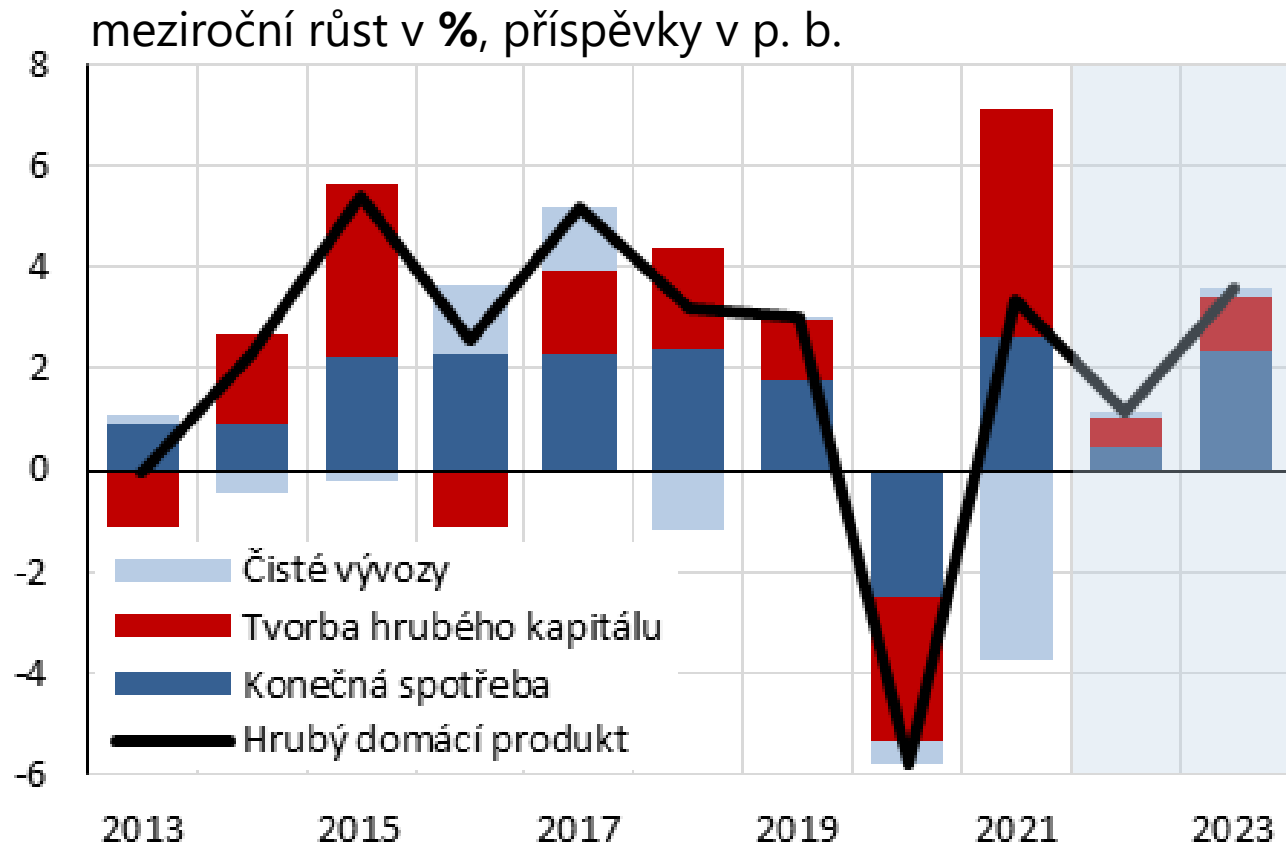

Hlavní makroekonomické indikátory – duben 2022

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2021	2022
								Aktuální predikce	Minulá predikce	
Nominální hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč, b.c.</i>	5 111	5 410	5 790	5 694	6 121	6 618	7 135	6 103	6 617
	<i>růst v %, b.c.</i>	6,5	5,8	7,0	-1,7	7,5	8,1	7,8	7,2	8,4
Reálný hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	5,2	3,2	3,0	-5,8	3,3	↓ 1,2	↑ 3,6	2,9	3,1
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	4,0	3,5	2,7	-6,8	4,4	0,5	4,5	4,8	2,3
Spotřeba vládních institucí	<i>růst v %, s.c.</i>	1,8	3,8	2,5	3,4	3,0	1,0	1,0	1,9	0,4
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	4,9	10,0	5,9	-7,5	0,6	↓ 2,2	↑ 5,9	0,8	5,4
Příspěvek čistých vývozu k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	1,2	-1,2	0,0	-0,5	-3,8	0,1	0,2	-3,0	0,6
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	0,5	-0,5	-0,3	-0,8	4,3	0,0	-0,4	3,2	0,0
Deflátor HDP	<i>růst v %</i>	1,3	2,6	3,9	4,4	4,0	↑ 6,9	↓ 4,1	4,1	5,2
Míra inflace spotřebitelských cen	<i>průměr v %</i>	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8	↑ 12,3	↓ 4,4	3,8	8,5
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst v %</i>	1,6	1,4	0,2	-1,3	-0,4	1,2	0,2	-0,4	1,1
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	2,9	2,2	2,0	2,6	2,8	↑ 2,5	2,6	2,8	2,3
Objem mezd a platů (dom. koncept)	<i>růst v %, b.c.</i>	9,2	9,6	7,8	0,2	6,6	6,0	6,2	5,7	5,4
Saldo běžného účtu	<i>% HDP</i>	1,5	0,4	0,3	2,0	-0,8	-2,2	-1,9	-1,0	-1,3
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	1,5	0,9	0,3	-5,8	-5,9	-4,5	-3,2	-6,1	.
Předpoklady:										
Měnový kurz CZK/EUR		26,3	25,6	25,7	26,4	25,6	24,4	24,2	25,6	24,4
Dlouhodobé úrokové sazby	<i>% p.a.</i>	1,0	2,0	1,5	1,1	1,9	3,9	3,6	1,9	3,3
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	54	71	64	42	71	105	91	71	76
HDP eurozóny	<i>růst v %, s.c.</i>	2,8	1,8	1,6	-6,5	5,3	2,6	2,9	5,1	3,9

Reálné HDP jako na houpačce

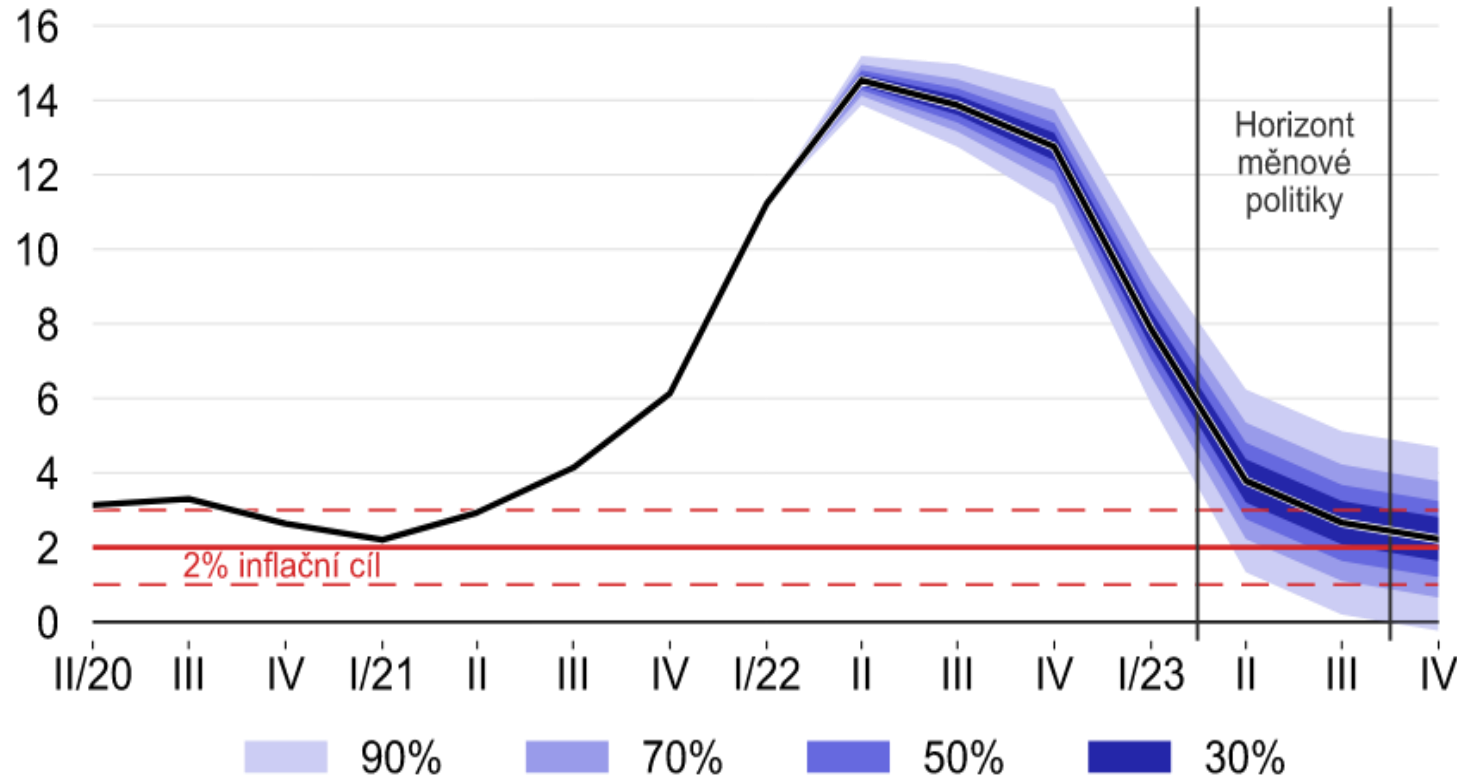
Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

- vlivem vnějších faktorů dojde letos k **výraznému snížení tempa růstu HDP**, příští rok opětovné zrychlení
- růst by měl být tažen **domácí poptávkou**, spotřeba však bude oslabována silným růstem cen
- v eurozóně i střední Evropě **ekonomické oživení, ohroženo válkou na Ukrajině**
- 3Q 2021 **postupná stabilizace** situace

Prudký růst inflace

celková inflace, meziročně v %, interval spolehlivosti

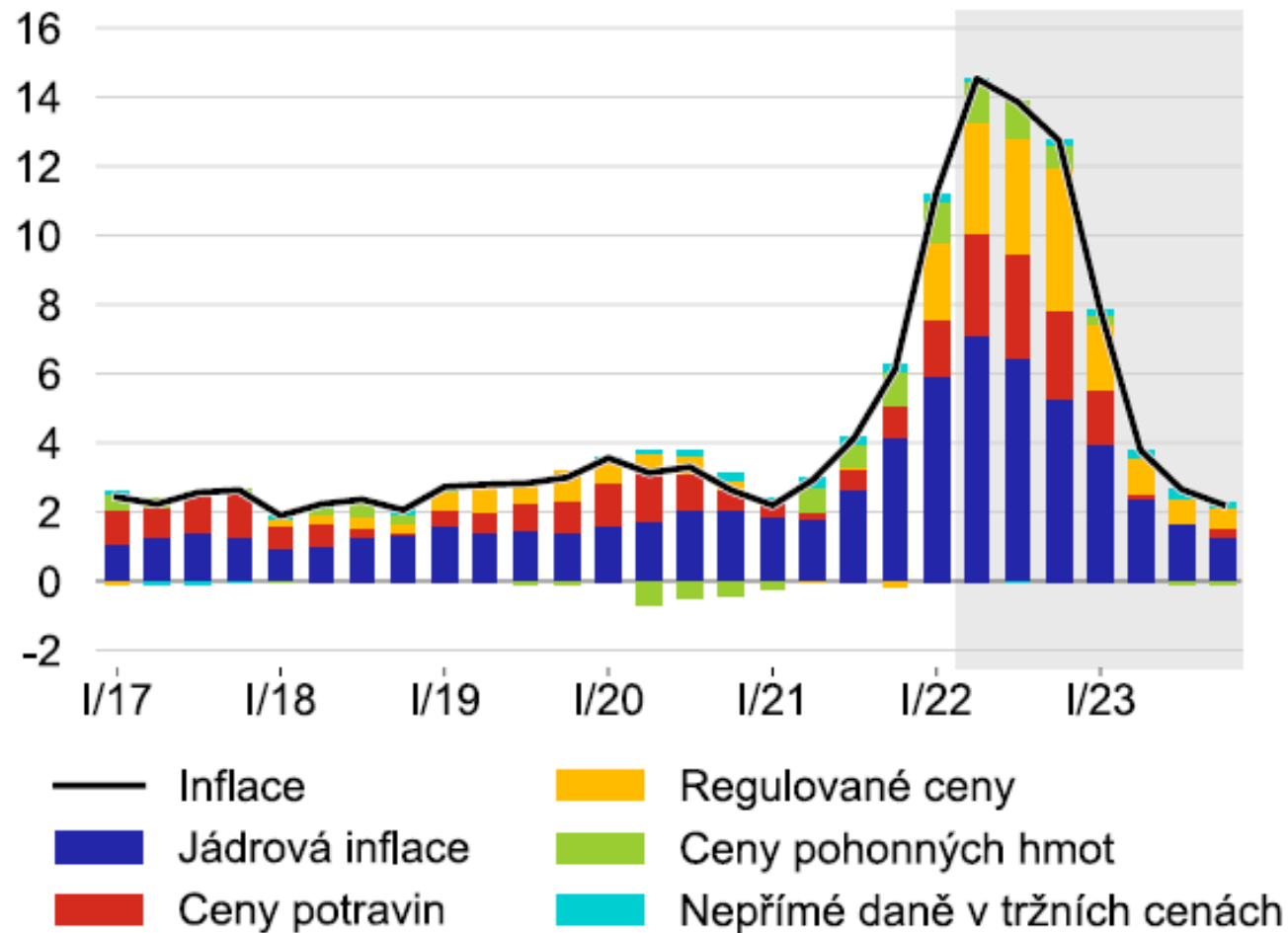
Zdroj: ČNB

- **proinflační** působení **domácí poptávky** na podzim **odezní** vlivem předešlého **zprísnění měnové politiky**
- inflace ve druhém čtvrtletí 2022 dále zdatelně zrychlí a po celý zbytek roku bude dosahovat **dvouciferných hodnot**

Prudký růst inflace

celková inflace, meziročně v %, interval spolehlivosti

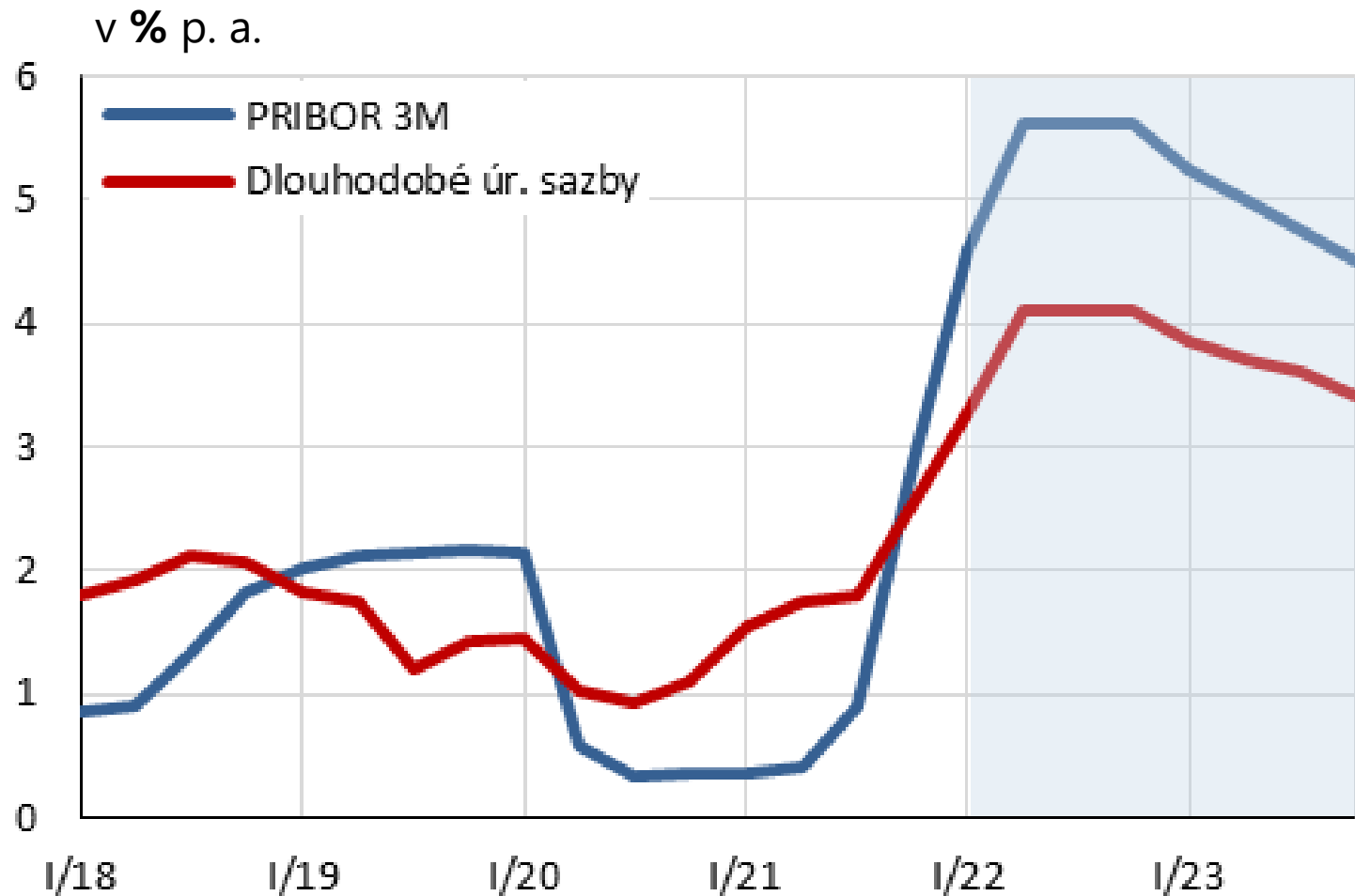

- na růstu inflace se již projevují všechny oddíly
- největší podíl mají **služby**, významný růst **potravin** a **energií** (nezbytné položky)

Zdroj: ČNB

Úrokové sazby vystřelily nahoru

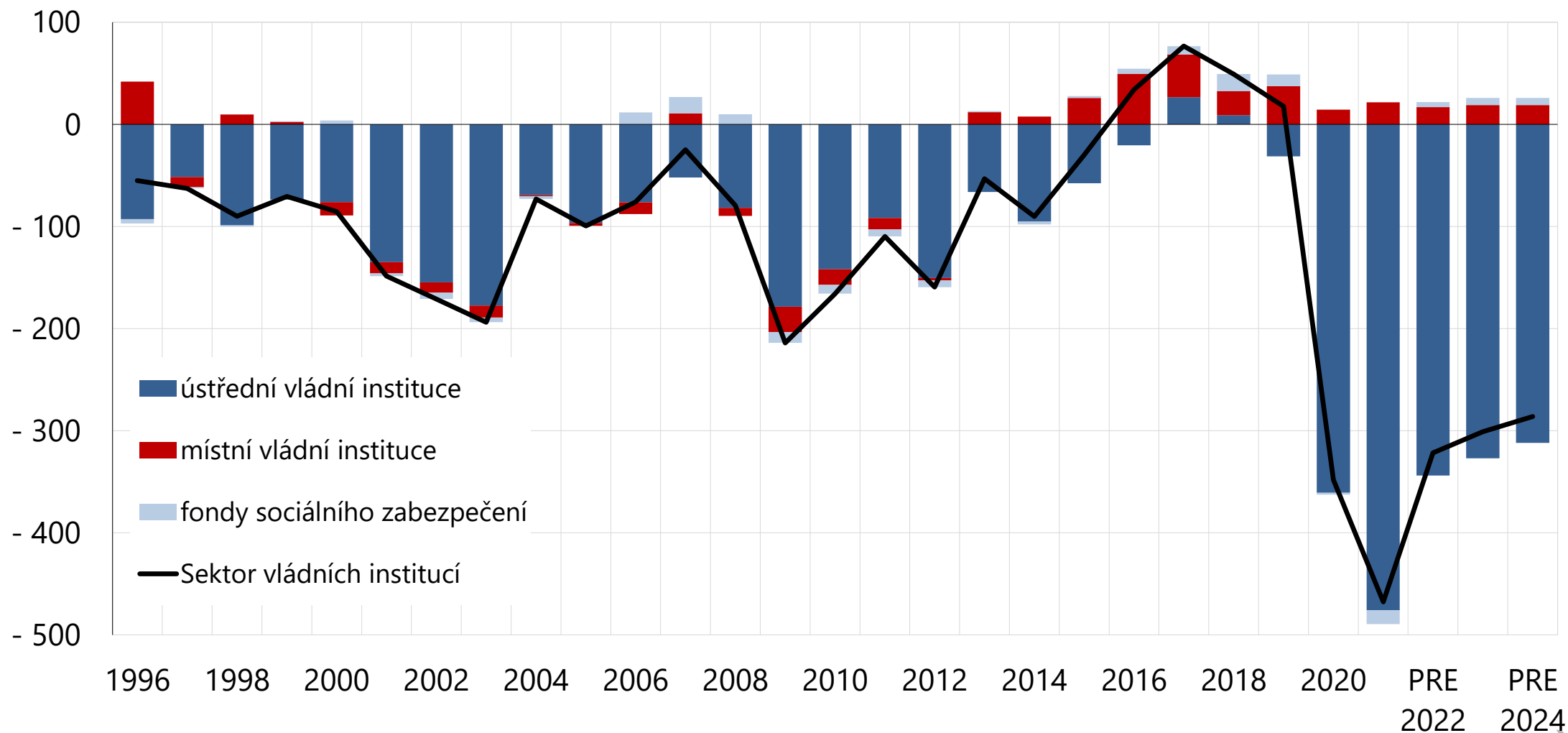

- inflace vysoko nad inflačním cílem = **zvyšování úrokových sazeb ČNB**
- **snížení sazeb nejdřív během příštího roku**
- aktuálně
 - **2T REPO 5,75 %**
 - **3M PRIBOR 6,03 %**

Zdroj: ČNB. Výpočty a predikce MF ČR.

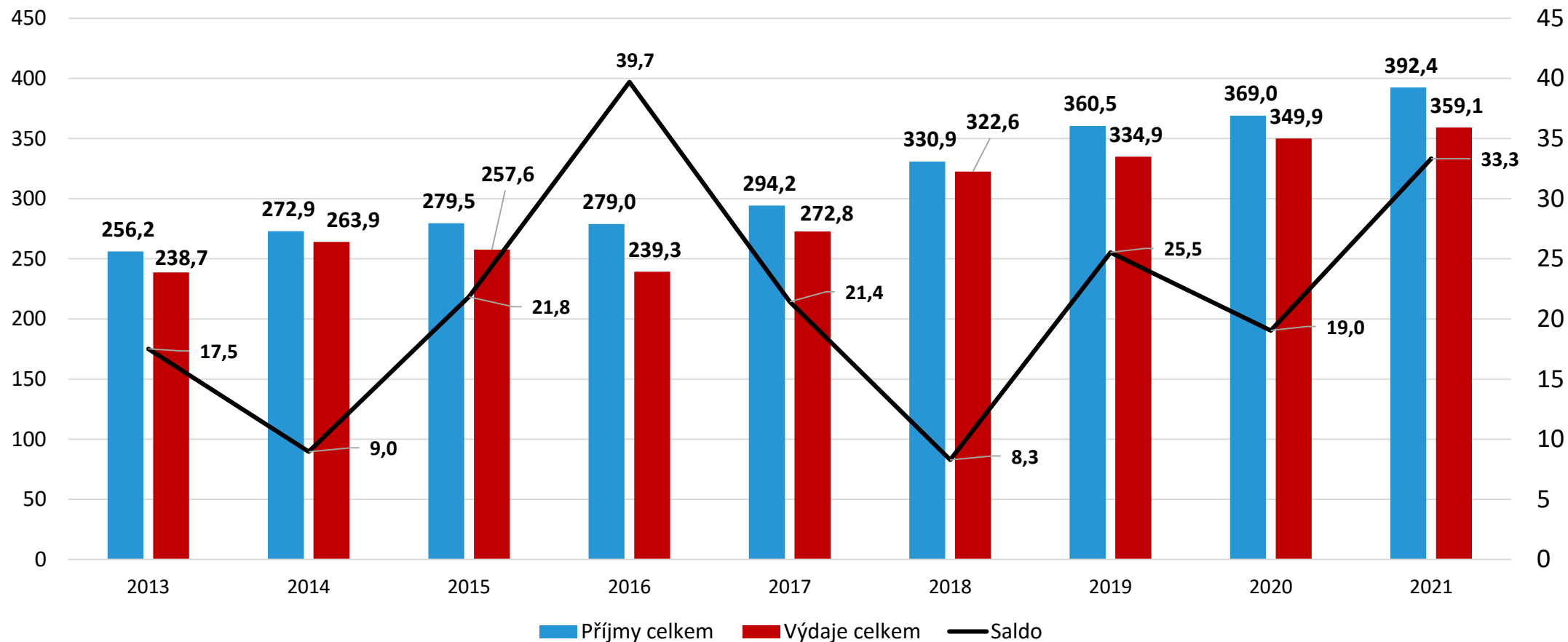
Sektor vládních institucí v hlubokých deficitech

Hospodaření ÚSC v roce 2021

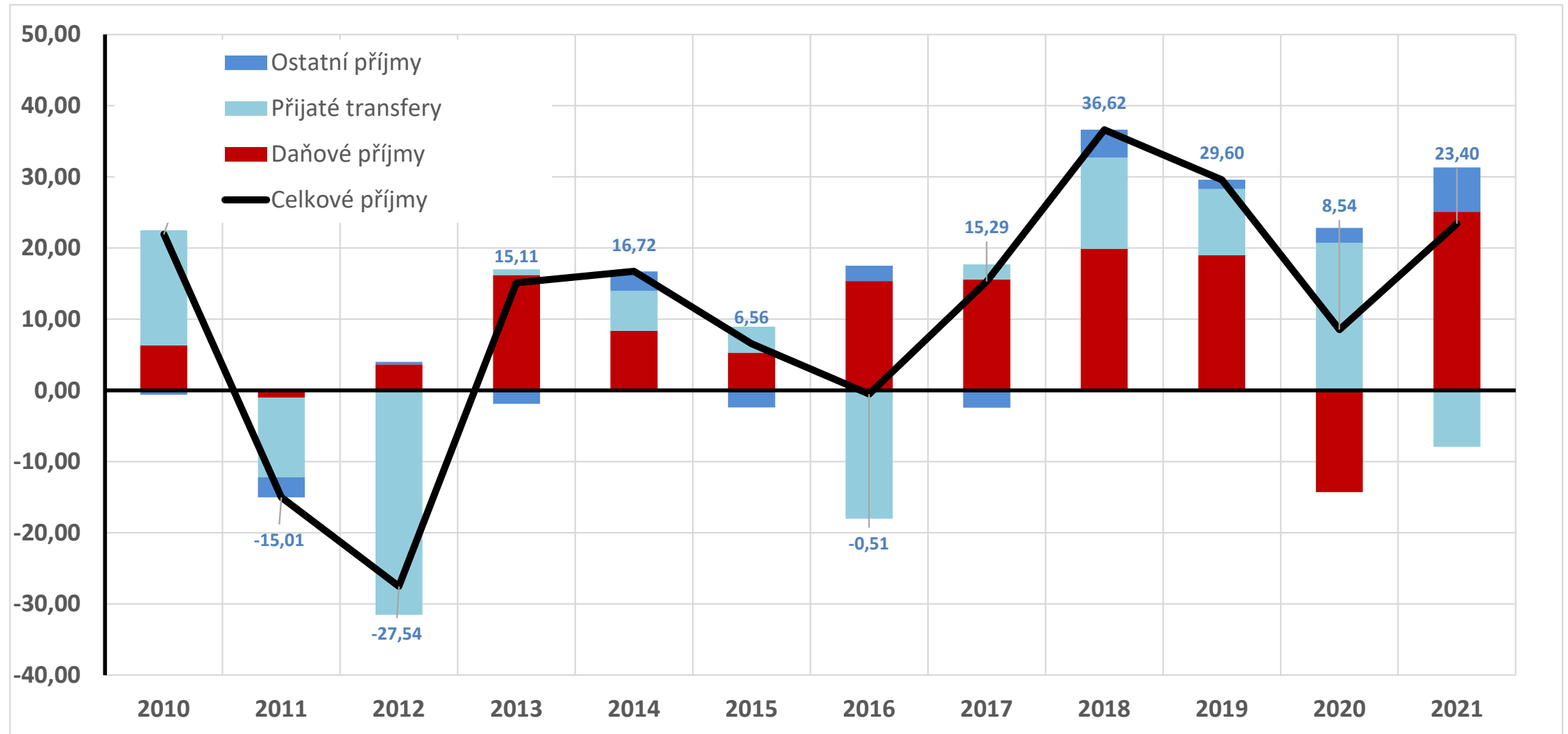
Vývoj příjmů, výdajů a salda obcí (v mld. Kč)

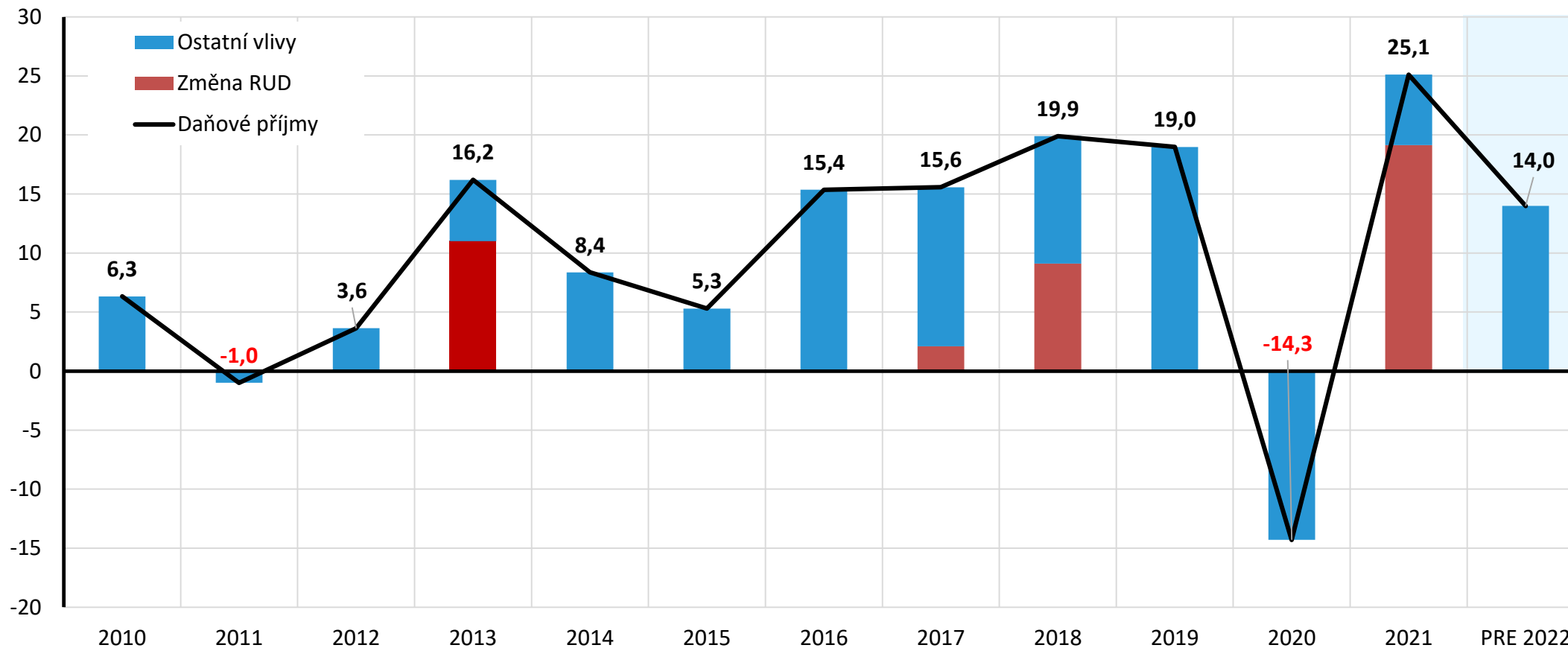
...čím větší krize, tím větší přebytek hospodaření

Příjmy obcí – meziroční změna (v mld. Kč)

Daňové příjmy obcí a jejich výhled – meziroční změny (v mld. Kč)

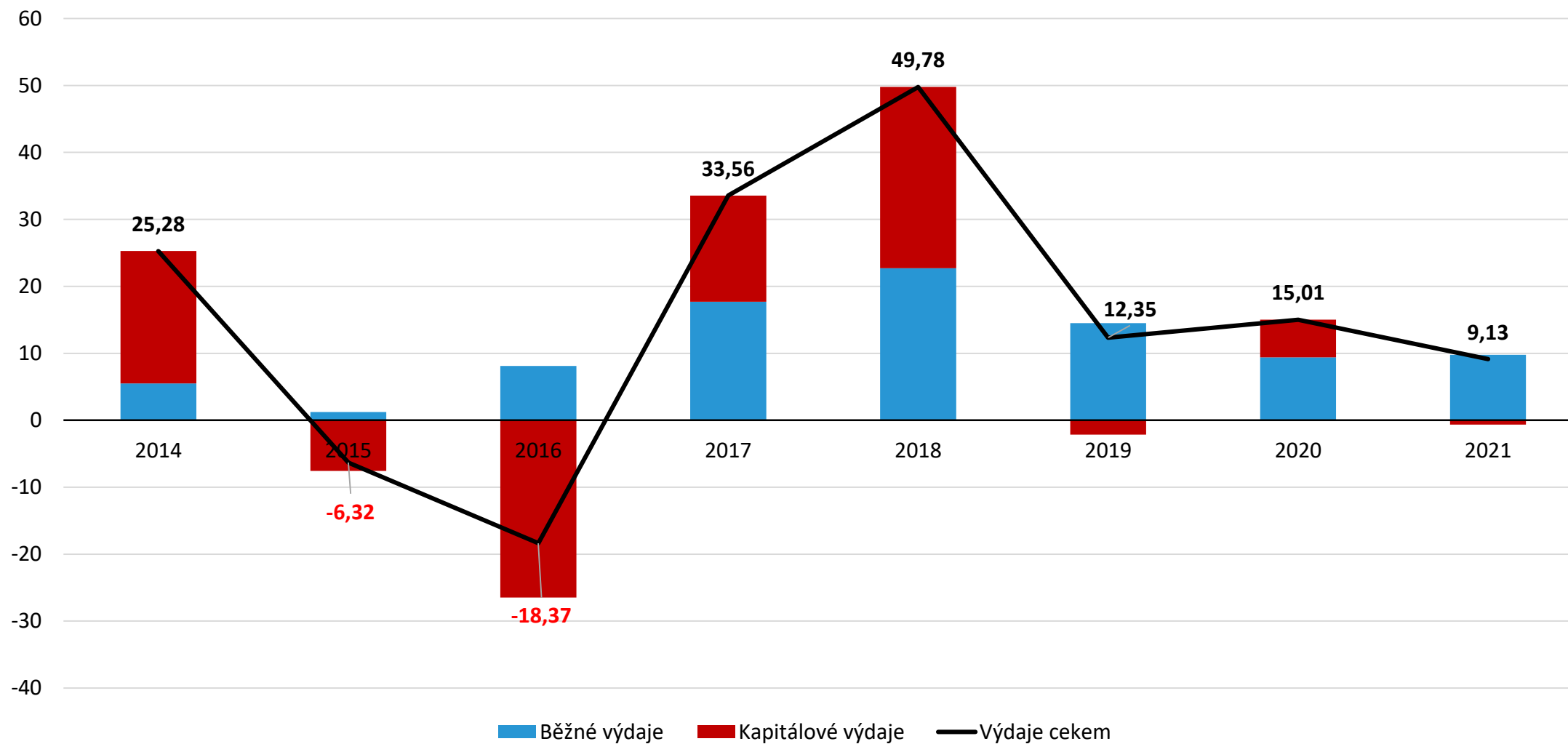

Daňové příjmy obcí – prosinec 2021

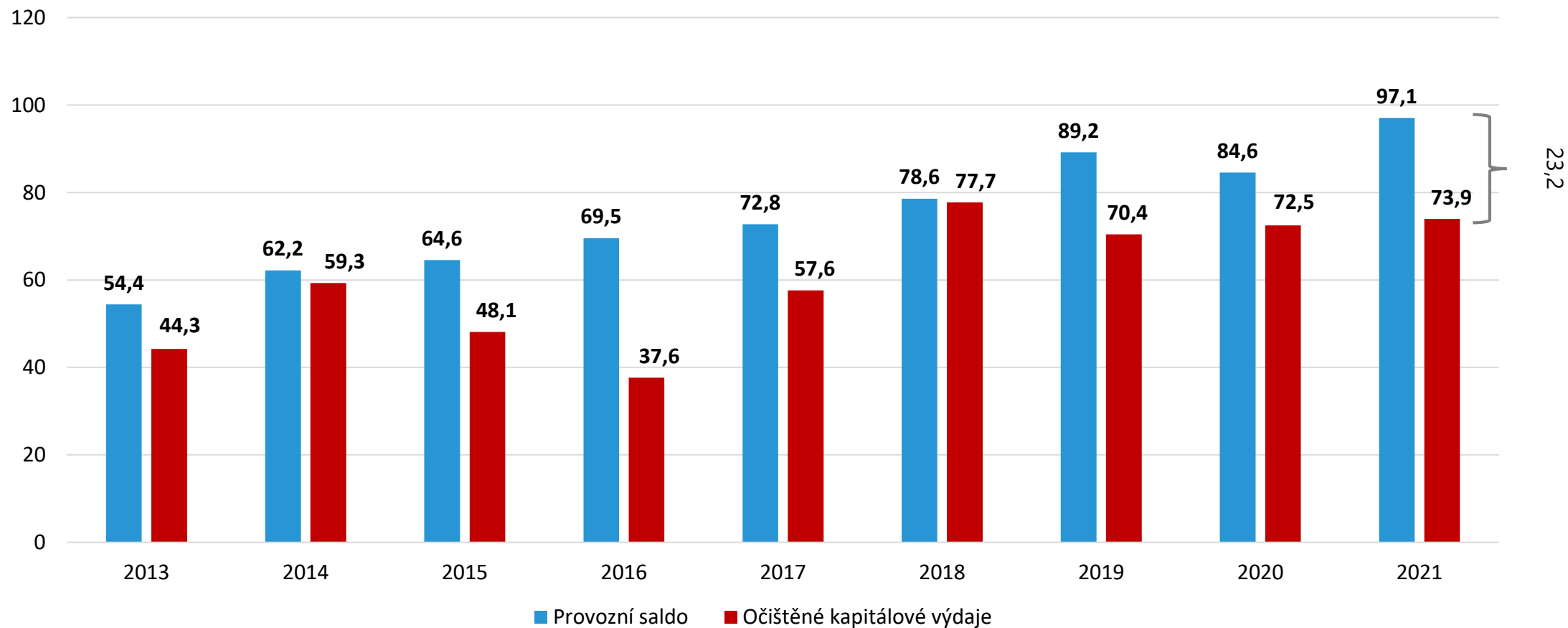
Ukazatel	Období		Meziroční srovnání	
	12/2020	12/2021	mil. Kč	%
I. Daňové příjmy	230 852,0	256 013,2	25 161,1	110,90
z toho				
Daně z příjmů fyzických osob	57 760,5	47 505,4	-10 255,1	82,25
z toho				
<i>daň z příjmů FO placená plátcí</i>	51 981,3	38 703,2	-13 278,1	74,46
<i>daň z příjmů FO placená poplatníky</i>	837,1	2 458,4	1 621,3	293,69
<i>daň z příjmů FO vybíraná srážkou</i>	4 941,9	6 343,8	1 401,9	128,37
Daně z příjmů právnických osob	43 571,8	60 047,0	16 475,2	137,81
z toho				
<i>daň z příjmů právnických osob</i>	37 096,3	53 425,5	16 329,2	144,02
<i>daň z příjmů práv. osob za obce</i>	6 475,5	6 621,5	146,0	102,25
<i>daň z příjmů práv. osob za kraje</i>				
Daně z přidané hodnoty	101 661,9	119 435,1	17 773,2	117,48
Daně a poplatky z vyb. čin. a služeb	16 294,0	17 144,2	850,3	105,22
z toho				
<i>poplatky a odvody v obl. život. pros</i>	3 530,7	3 185,1	-345,6	90,21
<i>místní poplatky z vyb. čin. a služeb</i>	5 057,7	5 339,0	281,3	105,56
<i>ostatní odvody z vyb. a služeb</i>	521,3	516,9	-4,5	99,14
<i>správní poplatky</i>	2 259,1	2 567,0	307,9	113,63
<i>daně v oblasti hazardních her</i>	4 925,1	5 536,2	611,1	112,41
Daň z nemovitých věcí	11 563,0	11 876,0	313,0	102,71

Výdaje obcí – meziroční změna (v mld. Kč)

Nevyužitý investiční potenciál obcí (v mld. Kč)

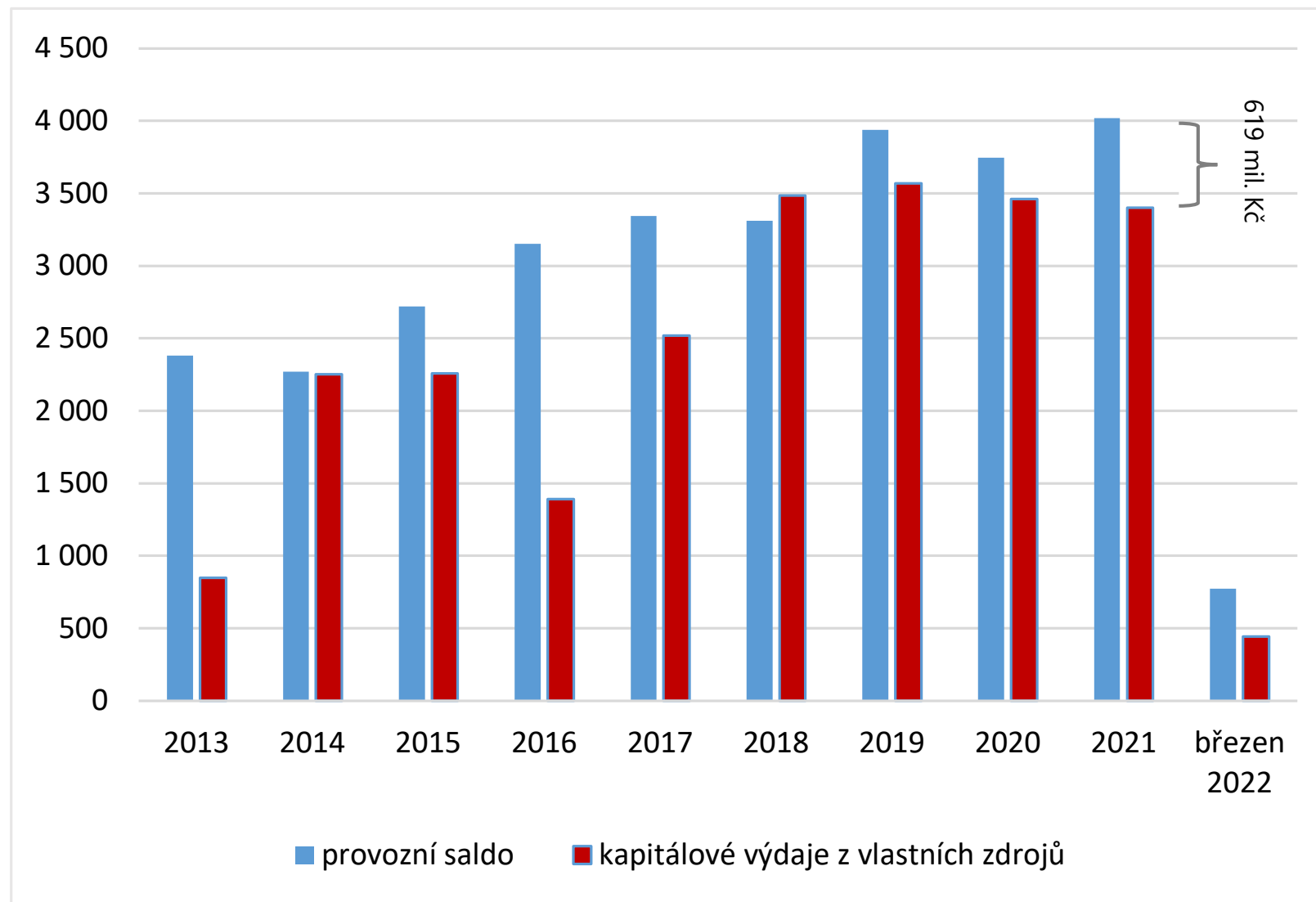

* očištěné kapitálové výdaje = investice z vlastních zdrojů (bez dotací)

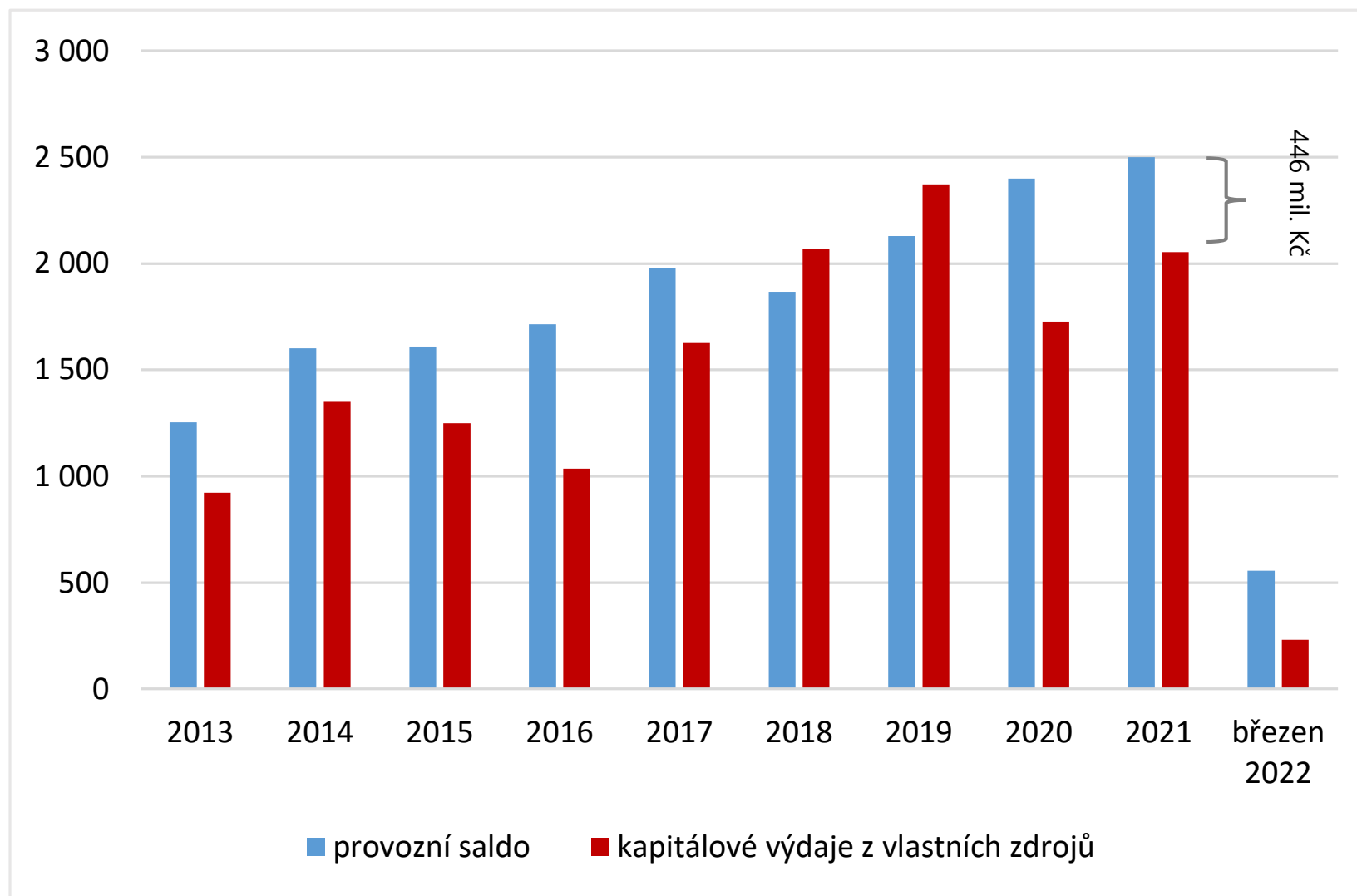
... výsledek významně zkresluje hospodaření Prahy

Investice obcí Ústeckého kraje (v mil. Kč)

Investice obcí Libereckého kraje (v mil. Kč)

Predikce daňových příjmů

Predikce vybraných daňových příjmů obcí

(propočtová duben)

OBCE (mld. Kč)	2021	2022	2022-21	2022/21	2023	2023-22	2023/22	2024	2024-23	2024/23
DPH*	119,8	133,4	13,6	11,4%	146,0	12,6	9,4%	152,6	6,6	14,4%
DPPO celkem	58,4	56,4	-2,0	-3,4%	61,6	5,2	9,2%	67,6	6,0	19,9%
DPPO*	51,8	49,6	-2,2	-4,2%	54,4	4,8	9,7%	60,0	5,6	21,0%
DPPO plac. obcemi a kraji	6,6	6,8	0,2	3,0%	7,2	0,4	5,9%	7,6	0,4	11,8%
DPFO celkem*	46,7	47,2	0,5	1,1%	52,1	4,9	10,4%	54,9	2,8	16,3%
DPFO-zvl.sazba	6,3	7,4	1,1	17,5%	7,8	0,4	5,4%	8,2	0,4	10,8%
DPFO- placená poplatníky (z příznání)	2,5	1,8	-0,7	-28,0%	1,7	-0,1	-5,6%	1,8	0,1	0,0%
DPFO-placená plátcí celkem	37,9	38,0	0,1	0,3%	42,6	4,6	12,1%	44,9	2,3	18,2%
Daň z nemovitých věcí	11,8	11,8	0,0		11,8	0,0		11,9	0,1	
Místní, správní poplatky a ost.	8,8	9,2	0,4	4,5%	9,9	0,7	7,6%	10,4	0,5	13,0%
Poplatky za znečišť. život. prostř.	3,3	2,5	-0,8	-24,2%	2,5	0,0	0,0%	2,6	0,1	4,0%
Daň z hazardních her	5,0	6,7	1,7	34,0%	7,0	0,3	4,5%	7,5	0,5	11,9%
Celkem	253,8	267,2	+ 13,4	5,3%	290,9	+ 23,7	8,9%	307,5	+ 16,6	15,1%
Celkem RUD*	218,3	230,2	+ 11,9	5,5%	252,5	+ 22,3	9,7%	267,5	+ 15,0	16,2%

Pozn.: Praha je uvedena v sloupcích „kraje“ i „obce“ podle jejího podílu na RUD

Daňové příjmy obcí – březen 2022 (výkaz FIN)

Ukazatel	Období		Meziroční srovnání	
	03/2021	03/2022	mil. Kč	%
Daňové příjmy	56 841,73	62 563,87	5 722,14	10,07%
z toho:				
Daně z příjmů fyzických osob	13 361,69	11 693,47	-1 668,22	-12,49%
z toho:				
<i>ze závislé činnosti a funkčních požitků</i>	11 455,23	9 366,67	-2 088,56	-18,23%
<i>z přiznání</i>	582,66	686,85	104,19	17,88%
<i>z kapitálových výnosů</i>	1 323,80	1 639,95	316,15	23,88%
Daně z příjmů právnických osob	13 132,45	13 892,41	759,96	5,79%
z toho:				
<i>daň z příjmů právnických osob</i>	11 003,03	10 586,44	-416,59	-3,79%
<i>daň z příjmů právnických osob za obce</i>	2 129,42	3 305,97	1 176,55	55,25%
Daň z přidané hodnoty	25 762,01	30 577,00	4 814,99	18,69%
Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	4 377,26	6 151,43	1 774,17	40,53%
z toho:				
<i>poplatky a odvody v oblasti život. prostředí</i>	627,11	559,84	-67,27	-10,73%
<i>místní poplatky z vybraných čin. a služeb</i>	2 026,27	2 827,22	800,95	39,53%
<i>ostatní odvody z vybraných čin. a služeb</i>	55,57	62,97	7,40	13,32%
<i>správní poplatky</i>	537,45	723,64	186,19	34,64%
Daně v oblasti hazardních her	1 130,86	1 977,55	846,69	74,87%
Daň z nemovitých věcí	208,19	249,39	41,20	19,79%

Co limituje výhody RUD ?

- **obce nepřijímají odpovědnost za své příjmy**
 - nepoužívají **koeficienty** daně z nemovitých věcí
 - **výše místních poplatků** neodpovídá nákladům na poskytnutí daných služeb (odpady, úklid ...)
 - **ceny služeb** poskytovaných obcemi jsou **zcela mimo ekonomickou realitu**
 - MHD, nájemné, teplo, voda, ...
 - často zastaralé, chybné nebo zcela chybějící **kalkulace cen** poskytovaných služeb

→ spoléhání se na dotace a tlaky na opětovné navyšování RUD

Využití daně z nemovitých věcí k rozvoji obce

- **jedině inkaso DzNV může obec přímo ovlivnit**, a přesto to 90 % obcí nedělá
- schválení obecně závazné vyhlášky **do 30. 10.**

OBCÍM DOPORUČUJEME

- **využívat místní koeficient** zejména tam, kde je:
 - **zanedbaný majetek**, či větší rozsah majetku
 - větší rozsah **dotovaných služeb**, nebo
 - **vyšší ambice rozvoje**
- nástroj **převzetí daňové zodpovědnosti** za rozsah a stav obecního majetku
- zdrojem financování oprav, obnovy a investic, a poskytování veřejných služeb

Daň z nemovitých věcí – koeficienty

1. (§ 11 odst. 3 písm. a)

koeficient podle **velikosti obce**: + 1 nebo až - 3
pro části obce

2. (§ 11 odst. 3 písm. b)

koeficient 1,5 (rekreační objekty, garáže, podnikání)

3. (§ 12)

místní koeficient v rozmezí 1,1 až 5 (s přesností na 1 desetinné místo)
celá obec nebo části obce

Poplatek za komunální odpad

Mnoho obcí podstatně doplácí za odpadové hospodářství.

Možnosti:

1. sazba až do 1 200 Kč / obyvatele nebo
2. až 6 Kč / kg, 1 Kč / litr

Doporučení:

V souladu se zásadou péče řádného hospodáře, **aby obce** nedoplácely na odpad, když nemusí **nebo alespoň minimalizovaly rozdíl mezi výdaji a příjmy** v této oblasti.

Byty a nebytové prostory

Ze zákona je povinnost mít zavedeno **tržní nájemné nebo zdůvodnit „veřejný zájem“**. Přesto stále mnoho obcí doplácí na bydlení obyvatel v obecních bytech.

→ jinak porušení **§ 220 trestního zákoníku**: Porušení povinnosti při správě cizího majetku

Možnosti zvýšení nájemného u bytů:

1. postupně dle **zákonného zvyšování** (max. 20 % za 3 roky) (§ 2249 OZ)
2. jednorázově **dohodou**, když není dohoda, rozhoduje soud, který přihlíží k tržnímu nájemnému
3. navýšení **po provedení technického zhodnocení** (§ 2250 OZ)
4. ve smlouvách mít alespoň **inflační doložku**

Daň z nemovitých věcí – uplatnění koeficientu

Příklad: obec 6 000 – 10 000 obyv.; byt 80 m²

- základní koef.: 1,6 - navýšený základní koef.: 2
- místní koeficient: 1
- daň = 308 Kč / rok - nová daň = **384 Kč / rok** , tj. rozdíl 76 Kč / rok = **6,3 Kč / měs.**
- - navýšený základní koef.: 2
- - místní koef.: 3
- daň = 308 Kč / rok - nová daň = **1 152 Kč / rok** , tj. rozdíl 844 Kč / rok = **70,3 Kč / měs.**
- občana navýšená sazba zásadně nezatíží a oplátkou získá lepší služby od obce, která může dodatečný daňový výnos použít na zlepšení podmínek v obce

Poplatek za komunální odpad

Mnoho obcí podstatně doplácí za odpadové hospodářství.

Možnosti:

1. sazba až do 1 200 Kč / obyvatele nebo
2. až 6 Kč / kg, 1 Kč / litr

Doporučení:

V souladu se zásadou péče řádného hospodáře, **aby obce** nedoplácely na odpad, když nemusí **nebo alespoň minimalizovaly rozdíl mezi výdaji a příjmy** v této oblasti.

Plán obnovy vodovodů a kanalizace

- účinnost od 1. 1. 2026; § 13 vyhlášky č. 428/2001 Sb.
- **tvorba rezervy** na financování obnovy VaK
- peněžní prostředky na obnovu VaK ve výši
 - **adekvátní roční potřeby** peněžních prostředků, a
 - **teoretické životnosti** infrastruktury
- příděl do rezervy je tvořen peněžními prostředky **z vodného a stočného, pachtovného** nebo **nájemného** a z peněžních prostředků ostatních
- použití peněžních prostředků **na jiné účely** → **pouze dočasně**, pokud doba životnosti VaK nepřesáhla 1/2 životnosti
- **peněžní prostředky musí být převedeny zpět do rezervy nejpozději do 10 let** od jejich použití na jiné účely

Děkuji za pozornost

Miroslav MATEJ

ředitel odboru

Financování územních rozpočtů

miroslav.matej@mfcrcz

monitor.statnipokladna.cz

<https://www.mfcrcz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/metodicka-podpora>

